

Europos ribos: naujas materialistinis požiūris ir už jo ribų

Santrauka

Šiandiniame globaliame pasaulyje žmonės priversti gyventi visuomenėje, kuri pasižymi didžiule įvairove, tačiau kartu slepia daugybę pavojų. Nebėra galimybių grįžti į ankstesnį europietišką pasaulį, kuriame galiotų ES senosios sienos. Straipsnyje aptariamos fvi metodologinės strategijos tirti ribiniams ir tarpusavyje sąveikaujantiems procesams – mobilumui ir saugumui. Stiprėjančios globalizacijos kontekste pasienio regionai tampa ypatingai svarbiais socialiniams tyrimams. Procesams, vykstantiems prie Europos sienų apmąstyti ypatingai svarbiu ir nepakeičiamu tampa filosofinis tyrimo metodas. Būtent tarpdisciplininis metodas gali paaiškinti situaciją, vadinamą „naujuoju ribiniu/ribų/sienų normalumu“. Pasienis yra vieta, kur nuolat susiduria „ateitis“ ir „dabartis“. Naujųjų materialistų nuomone, „praeitis“ yra atvira permainingoms. Naujoji istorija liudija, kad būtent ties sie-

nomis ir pasienio / ribinėmis teritorijomis įmanoma bandyti ištaisyti situaciją (Karen Barad and Donna Haraway).

Tokios „difrakcijos“ pavyzdžiu galėtų būti užsitęsusi masinė migracijos krizė, šimtai tūkstančių pabėgėlių Europos pasieniuose. Tokie „difrakcijos“ pavyzdžiai ne tik atspindi procesus, vykstančius pasienyje, jie įtakoja ir keičia visuomeninę sąmonę. Šie procesai yra ne tik „kritiniai“ įprastų karų ir konfliktų taškai, tačiau atspindi neteisębę ir politines klaidas ilagalikėje „praeityje“. Šiandien, Europos išorinės sienos simbolizuoja teritoriją, kurioje bando išgyventi žmonės, pasyviai besipriešinantys kariniams konfliktams, prievartai, persekiojimams ir nestabilumui savo gimtosiose šalyse. Ekologinės problemos tik išplečia migracijos procesus. Europos panoramoje vis labiau ryškesne figūra tampa pabėgėlis.

Esminiai žodžiai: pasienio, pasienio / ribinės funkcijos, deterritorializacija, Europos migracijos krizė, naujasis materializmas, reteritorializacija.

Gauta 2017.